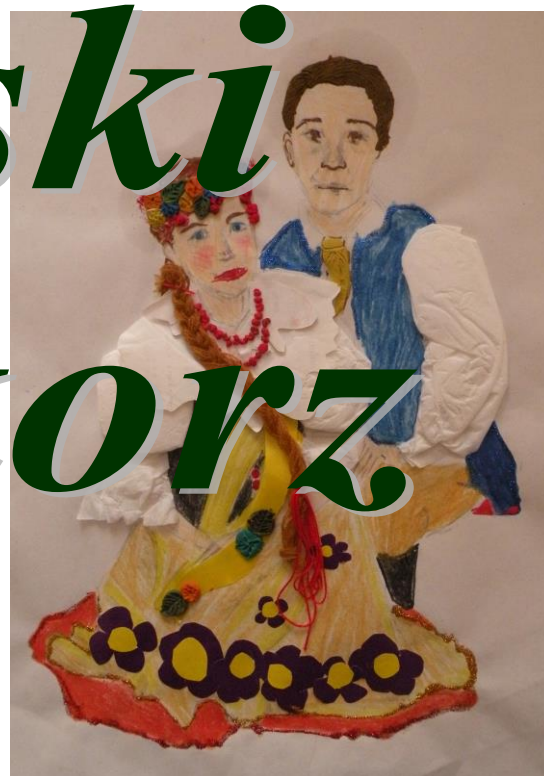

**Program
edukacji regionalnej
Gminnego Przedszkola w Paniówkach**

Nasz ślonski ślabikorz

**Renata Dziuroń
Ewa Zdzieblik – Kowol
Joanna Bartoszek**

Kto ty jesteś ?

Czyś ty Polok ? Jo Polokiym,
Ale żech tyż je Ślązokiem!

Kaj ty miyszkosz ? Tu, na Śląsku,
Na tym piyknym Polski konsku!

Kim je Polska? Mą Ojczyzną!

A kim Śląsk? Je Ojcowizną!

Przajesz Polsce? Toć, że przaja!

A Śląskowi? On mo raja

Piyrso, on je dycki piyrso,

Nojważniyszy, nojpiykniyszy!

Skąd się Śląsk wziął? Wziął się z tchniynia

Ponboczkowego stworzenia!

Jaką godką godosz? Godom

Naszą piyknią polską mową,

No, ale tyż fest się starom

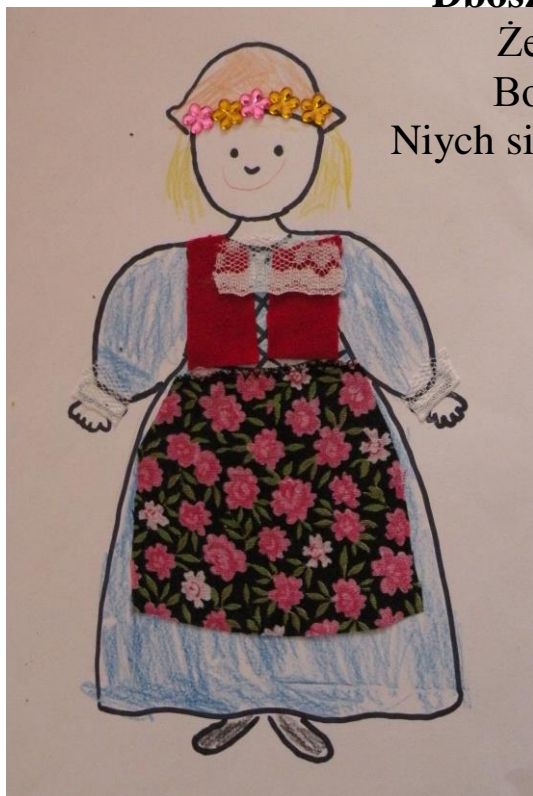
Godać śląską godką, gwarą!

Dboisz o gwara? Chca by była,

Żeby nigdy nie zginyła,

Bo Ślązoki to niy gynsi!

Niyh się nom Ślązokom szczynści!

Marek Szoltysek
„Ślązoki nie gęsi”

I. Wstęp

Edukację regionalną należy rozpocząć od najmłodszych lat dziecka. Środowisko lokalne, w którym żyje dziecko jest obszarem najbardziej mu znanym, najbliższym i w znacznym stopniu wpływa na jego rozwój oraz kształtowanie osobowości. Dlatego też niezmiernie istotne jest, by umożliwić dziecku zapoznanie z tradycjami i kulturą najbliższego środowiska, tak by mogło uczestniczyć w ich zachowaniu, a w przyszłości, by było obywatelem w pełni świadomym swych korzeni oraz wartości dziedzictwa kultury.

Niniejszy program został stworzony na podstawie doświadczenia w pracy z dziećmi, obserwacji ich potrzeb oraz środowiska lokalnego, dzięki czemu możliwe było stworzenie założeń zgodnych z potrzebami rozwojowymi dzieci, jak również problematyką środowiska regionalnego.

Opracowany program jest zgodny z podstawą programową i pełni rolę programu wspierającego do programu wychowania przedszkolnego obowiązującego na placówce.

II. Cele ogólne

1. Kształtowanie więzi emocjonalnej dziecka z własną miejscowością, regionem i krajem;
2. Przybliżenie dziecku dziedzictwa kultury oraz jego uniwersalnej wartości;
3. Kultywowanie regionalnej tradycji w domu, w przedszkolu i środowisku lokalnym;

Cele operacyjne

DZIECKO :

- umie się przedstawić, wymienia imiona i nazwiska osób bliskich, wie gdzie pracują, czym się zajmują,
- wie, jaki stopień pokrewieństwa jest między poszczególnymi członkami rodziny np. dziadkami a rodzicami,
- zna nazwę miejscowości, w której mieszka;
- wie, na czym polega praca zawodowa najbliższych członków rodziny oraz praca w wybranych zawodach charakterystycznych dla regionu,
- nazywa region, w którym znajduje się jego miejscowość,
- zna stroje ludowe swojego regionu,
- rozpoznaje przyśpiewki regionu,
- zna wybrane tradycje ludowe,
- Rozumie gwarę, podaje kilka słów gwarowych, potrafi je objaśnić,

III. Treści

Zagadnienia	Tematyka zajęć	Sposób realizacji
I. Moja rodzina	<ul style="list-style-type: none"> • Imiona i nazwiska moich rodziców, dziadków. Stopnie pokrewieństwa • Ulubione sposoby spędzania czasu wolnego z rodziną • Zna wybrane zawody, zwłaszcza związane ze Śląskiem • Nasza śląsko godka	<p>Rozmowy z dziećmi. Tworzenie rysunku rodziny. Oglądanie albumów rodzinnych.</p> <p>Rozmowy z dziećmi</p> <p>Spotkania z przedstawicielami wybranych zawodów np. górnik, rolnik itp. Zapoznanie z przedmiotami typowymi w danym zawodzie.</p> <p>Zapoznanie z wybranymi wyrazami gwary śląskiej, rozmowy z zaproszonymi gośćmi posługującymi się gwarą.</p>

<p>II. Moja miejscowość</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Historia mojej miejscowości, herb Paniówek. • Specyfika budownictwa dawniej. Porównanie z budownictwem dzisiejszym. • Spotkania z ciekawymi ludźmi: <ul style="list-style-type: none"> -strażakiem z Ochotniczej Straży Pożarnej w Paniówkach -rolnikiem prowadzącym gospodarstwo 	<p>Oglądanie zdjęć o Paniówkach. Wykonanie herbu Paniówek za pomocą dowolnej techniki plastycznej.</p> <p>Obserwacja zabudowań starych i nowych w Paniówkach w czasie spacerów i wycieczek do miejsc użyteczności publicznej (poczta, ośrodek zdrowia, biblioteka, szkoła, kościół).</p> <p>Bliższe poznanie pracy strażaka, okazanie mu wdzięczności za wykonywaną pracę- przygotowanie programu z okazji Święta Strażaków, zwiedzanie remizy strażackiej.</p> <p>Wycieczka do gospodarstwa rolniczego, pogadanka z rolnikiem zapoznanie dzieci z różnymi maszynami rolniczymi używanymi w gospodarstwie.</p>
<p>III. Tradycje, zwyczaje, obrzędy rodzinne i ogólnonarodowe kultywowane na naszym regionie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kopanie kartofli- „Święto pieczonego kartofla” • „Kiszenie Kapusty” 	<p>Zapoznanie dzieci z pracą związaną z wykopkami w oparciu o literaturę „Elementarz śląski”, „ Rok w obrzędach śląskich” M. Szoltysek</p> <p>Zapoznanie dzieci z dawnym sposobem kiszenia kapusty , prezentacja dawnej szatkownicy udział dzieci w deptaniu kapusty w becze.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Od paprotki do węgielka • Nasza Śląsko Barbórka- konkurs plastyczny • „Śląsko Barbórka”- uroczystość z okazji Dnia Górnika • Tradycje świąt Bożego Narodzenia • „Szkubki”- czyli darcie pierza 	<p>Zapoznanie dzieci z historią powstania węgla, zorganizowanie kącika górniczego w sali ,oglądanie brył węgla z odciskami paproci.</p> <p>Zorganizowanie gminnego konkursu plastycznego dla dzieci przedszkolnych.</p> <p>Przybliżanie dzieciom tradycji górniczego święta, spotkanie z górnikami dziadkami i tatusiami, zorganizowanie uroczystości z okazji Dnia Górnika- przygotowanie wraz z dziećmi śląskiego programu artystycznego.</p> <p>Rozmowy z rodzicami i dziadkami na temat tradycji świąt Bożego Narodzenia. Pieczenie świątecznych pierników. Jasełka-przygotowanie przedstawienia wystawianego w kościele parafialnym.</p> <p>Wykonywanie kartek świątecznych,</p> <p>poznawanie śląskich pastorałek. Wigilia w przedszkolu.</p> <p>Zapoznanie dzieci z tradycją darcia pierza, rozmowy z babciami na temat tej tradycji, udział dzieci w darciu pierza.</p>
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Legendy śląskie • „Śląsko piosenka wesoło”- konkurs piosenki • Topienie Marzanny „Chodźynie z Goikiem” • Święta Wielkiej Nocy 	<p>Przybliżenie dzieciom gwary śląskiej w legendach i bery bojkach. Gromadzenie wyrazów do słownika mowy gwarowej Nauka krótkich wierszy w gwarze śląskiej.</p> <p>Zorganizowanie konkursu śląskiej piosenki dla dzieci przedszkolnych z Gminy Gierałtowiec i ościennych miejscowości.</p> <p>Zapoznanie dzieci z tradycjami ludowymi związanymi z powitaniem wiosny.</p> <p>Wykonanie wraz z dziećmi słomianej kukły i goika. Nauka śląskich przyspiewek o Marzannie i goiku.</p> <p>Rozmowy z rodzicami i dziadkami na temat tradycji świąt Wielkanocnych. Wykonywanie prac plastycznych w konwencji sztuki ludowej, np. pisanek, palm wielkanocnych, wycinanek.</p>
--	--	--

IV. Procedury osiągnięcia celów

Realizując program regionalny należy stosować różnorodne metody nauczania od tradycyjnych do najbardziej nowatorskich, aktywizujących, rozwijających osobowość małego dziecka.

Poznanie własnego regionu umożliwią organizowane w ciągu całego roku imprezy i uroczystości promujące zanikające tradycje i obrzędy regionu śląskiego, spotkania z zaproszonymi gośćmi, gromadzone pamiątki rodzinne, organizowane wycieczki, udział w imprezach środowiskowych, współpraca z Urzędem Gminy Gierałtowiec.

Dużą rolę w procesie dydaktyczno- wychowawczym stanowić będzie pomoc rodziców w przygotowaniu uroczystości, przekazywaniu dzieciom informacji o rodzinie, regionie.

V. Ewaluacja programu

Ewaluacja programu powinna uwzględniać stopień efektywności w nabywaniu przez dzieci wiedzy umiejętności w zakresie edukacji regionalnej, a także ważne jest uzyskiwanie informacji zwrotnej od rodziców, nauczycieli na temat atrakcyjności sposobów realizacji podjętych działań.

Taka ewaluacja umożliwi dokonanie oceny programu, pozwoli dostrzec to co najbardziej wartościowe i wyeliminować słabe punkty programu i sformułować wnioski służące podejmowaniu dalszych działań.

Proponowane narzędzia ewaluacji: ankieta dla rodziców, ankieta dla nauczycieli, test dla dzieci, obserwacja uczestnicząca.